

Cal Baró

Alella

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer Onofre Talavera, núm. 4.

Coordenades:

Latitud: 41.49248
Longitud: 2.29231
UTM Est (X): 440927
UTM Nord (Y): 4593671

Classificació

Número de fitxa 08003 - 271
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XIII
Estat de conservació Bo

Notes de conservació: A l'interior de l'edifici, malgrat la pràctica absència de sediments arqueològics, s'hi poden conservar possibles estructures subterrànies. En el jardí superior, es conserven en excel·lent estat, amb alçades superiors als dos metres.

Protecció Legal
Observacions protecció: ZIA (Catàleg Patrimoni d'Alella - 2010)
Número inventari Si (CCAA 13615)

Generalitat i altres inventaris

Accés Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 1039014-DF4913N-0001PE

Fitxes associades:

[Cal Baró](#)
[Torre de Cal Baró](#)

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Jordi Montlló Bolart
dv., 29/04/2011 - 02:00

Descripció

La masia de Cal Baró presenta diversos cossos d'edificació, fruit de l'evolució de l'edifici des de l'edat mitjana. Segons Bonet i Garí, la torre de defensa sembla correspondre a l'element més antic, potser del segle XIII, mentre que el cos central de tres crugies seria afegit durant el segle XIV. Possiblement al segle XVI s'hi adossà el cos posterior, on s'ubica el celler, mentre que a la centúria següent es construiria el cos oriental, com a annex al celler. Finalment, durant el segle XIX i XX es construeix el cos poligonal que serà destinat a l'habitatge dels masovers.

L'any 2004 es va realitzar una prospecció arqueològica preventiva, en motiu del projecte de reforma interior de l'edifici i de la construcció d'un aparcament soterrani en el jardí, que no es va acabar fent. Es van realitzar dos sondeigs a l'interior de la masia i es van delimitar les restes localitzades en un tercer sondeig al jardí.

A l'interior de la masia s'excavà la meitat de ponent de la planta baixa de la torre de defensa circular (Sector 1), que va permetre documentar una reduïda seqüència estratigràfica constatant l'ocupació de l'edifici des de la Baixa Edat Mitjana fins a l'actualitat. Malgrat la poca fondària del sediment fins amb subsòl granític (únicament 8 cm), destaca la documentació d'una fossa que aportà material ceràmic que pot situar-se entre els segles XIII i XV. Es tracta per tant d'un nivell que corroboraria la hipòtesi que la part original de la masia fou edificada entre els segles XIII i XIV. En un estrat superior hi destaca la troballa d'una moneda d'Isabel II que concreta el període de les darreres reformes que es van realitzar en aquesta planta. Una segona cala, realitzada en l'àmbit nord de la crugia oriental del cos principal de la masia (Sector 2), va donar resultats negatius a nivell arqueològic, documentant-se directament el subsòl geològic sota el paviment. En ambdues cales es constatà que els murs de la masia no disposen de fonaments i que l'edifici fou construït rebaixant i anivellant el subsòl de granit.

A l'exterior de la torre de defensa, en el jardí sobre elevat, entre un estany i el mur de contenció de l'aterrossament (Sector 3), s'hi va localitzar un edifici que fou annexat a la façana sud-oest de la masia en època moderna. Es tracta d'un conjunt format per un mínim de tres àmbits disposats a diferents nivells i que probablement foren construïts entorn els segles XVII-XVIII. La superfície del conjunt és d'aproximadament 192 m² i una primera aproximació a la seva funcionalitat fa pensar en un annex al celler de la masia o en espais productius i d'emmagatzematge. La seqüència estratigràfica localitzada era molt simple i formada per un únic estrat de rebliment de sauló amb molt poc material arqueològic, pràcticament fins als paviments de les habitacions. Les restes tenen un bon estat de conservació, amb murs de fins a 2,40 m. d'alçada. També s'hi van documentar canalitzacions (mines) i la base d'una possible font corresponent al jardí de finals del segle XIX.

Finalitzada la prospecció es va tornar a reblir les àrees descobertes, conservades íntegrament.

Observacions:

En el mes de març de 2004 s'hi va realitzar una prospecció arqueològica preventiva, en motiu del projecte de reforma interior de l'edifici i de la construcció d'un aparcament soterrani en el jardí. La intervenció fou dirigida per Josep Font i Piqueras (Actium Patrimoni Cultural, SL) i finançada pel promotor de l'obra, Miquel Nebot Dolz.

En motiu de la rehabilitació de l'edifici, el febrer de 2007 es va realitzar un control de moviment de terres.

Història

Segons Salvador Artés, historiador local, la masia de Cal Baró correspondria al Mas Colomer de les Sorberas, documentat l'any 1300.

L'any 1473 es té constància que el mas fou propietat de Benet Casals. Posteriorment passà a mans d'Antoni Ferrer; el 1619, quan el propietari era en Mateu Ferrer es coneixia amb el nom de Mas Ferrer de la Torre. A principis del segle XVIII, la família Ferrer fou expulsada a causa de deutes i la masia fou comprada en subhasta per Llorenç Soley, cònsol de França, passant a anomenar-se Mas Soley. El 1770 s'anomena Cal Canonge, ja que n'és propietari l'abat Codolà, Canonge de la Seu de Girona. A mitjan segle XIX el propietari passà a ser Josep Bofurull, baró de Ribelles, moment a partir del qual la casa és coneguda com a Cal Baró, fins a l'actualitat.

Bibliografia

AJUNTAMENT D'ALELLA (2010). Catàleg patrimoni històric, artístic, cultural i mediambiental; dins el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal d'Alella.

ARTÉS, S.: "Les cases del poble i el creixement de la població". Alella, núm. 40, abril de 1964.

BONET I GARÍ, Lluís (1983). Les masies del Maresme. CEC, Ed. Montblanc. Barcelona.

FONT I PIQUERAS, J.(2004). "Informe preliminar. Prospecció arqueològica a la masia de Cal Baró. Alella El Maresme.15-19 de març de 2004." Generalitat de Catalunya, Servei d'Arqueologia. Inèdit.

FONT, Josep (2004). Catàleg del patrimoni arqueològic d'Alella. Inèdit.

